

II

(Forberedende retsakter)

KOMMISSIONEN

Forslag til Rådets direktiv om visse aspekter i forbindelse med tilrettelæggelse af arbejdstid

KOM(90) 317 endelig udg. — SYN 295

(Forelagt af Kommissionen den 3. august 1990)

(90/C 254/05)

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, særlig artikel 118A,

under henvisning til forslag fra Kommissionen,

i samarbejde med Europa-Parlamentet,

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg, og

ud fra følgende betragtninger:

i henhold til Traktatens artikel 118A skal Rådet ved udstedelse af direktiver vedtage minimumsforskrifter med henblik på at forbedre navnlig arbejdsmiljøet for at sikre et højere niveau for beskyttelse af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed;

i henhold til nævnte artikel skal det i disse direktiver undgås, at der pålægges administrative, finansielle og retlige byrder af en sådan art, at de hæmmer oprettelse og udvikling af små og mellemstore virksomheder;

bestemmelserne i Rådets direktiv 89/391/EØF af 12. juni 1989 om iværksættelse af foranstaltninger til forbedring af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed under arbejdet (*) finder fuldt ud anvendelse på områder, der dækkes af nærværende direktiv, jf. dog skærpede og/eller specifikke bestemmelser heri;

en fastsættelse af minimumsforskrifter for individuel hvile- og arbejdstid vil forbedre de i artikel 118A omhandlede arbejdsvilkår;

i fællesskabspagten om de grundlæggende arbejdsmarkedsregler og sociale retigheder fastsættes det i afsnit 1, punkt 7, at etableringen af det indre marked skal føre

til en forbedring af arbejdstagernes leve- og arbejdsvilkår, som skal opnås ved indbyrdes tilnærmelse på et stadigt stigende niveau af disse vilkår, hvilket bl.a. navnlig omfatter arbejdstidens varighed og tilrettelæggelse; i punkt 8 fastsættes det, at enhver arbejdstager med bopæl i Det Europæiske Fællesskab har ret til en ugentlig hvileperiode og til årlig ferie med løn; varigheden heraf skal gradvis harmoniseres i overensstemmelse med national praksis;

af punkt 19 i pagten fremgår det, at enhver arbejdstager på arbejdspladsen skal være omfattet af tilstrækkelige sundheds- og sikkerhedsbeskyttelsesforanstaltninger, og der skal træffes passende foranstaltninger med henblik på en fortsat harmonisering af de nuværende vilkår inden for dette område på et stadigt stigende niveau;

Europa-Parlamentet anførte i sin beslutning af 15. marts 1989 om den sociale dimension af det indre marked (*), at det var uomgængeligt nødvendigt at vedtage minimumsregler til fastsættelse af maksimal daglig og ugentlig arbejdstid;

med henblik på at forbedre arbejdstagernes sundhed og sikkerhed bør der være minimale daglige og ugentlige hvileperioder, som skal overholdes for alle arbejdstagere i Fællesskabet;

dette direktiv er en følge af behovet for at fastsætte minimumsregler for visse aspekter i forbindelse med tilrettelæggelse af arbejdstid set ud fra de berørte arbejdstageres sundhed og sikkerhed; disse regler hindrer ikke fastsættelse af andre bestemmelser, som i højere grad tilgodeser sundhedstilstanden, som for eksempel årlig ferie med løn;

der er foretaget undersøgelser, som viser, at lange perioder med natarbejde samt ændringer i skifteholdsmønstret kan være skadeligt for arbejdstagernes sundhed og kan være til fare for sikkerheden på arbejdspladsen;

(*) EFT nr. L 183 af 29. 6. 1989, s. 1.

(*) EFT nr. C 96 af 17. 4. 1989, s. 61.

derfor bør der især drages omsorg for, at varigheden af natarbejde begrænses, at der tages hensyn til ændringer i skifteholdsmønstreret, at omfanget af overtid i forbindelse med natarbejde begrænses, samt at den berørte myndighed i tide informeres om indførelse af natarbejde;

den menneskelige organisme er særlig følsom om natten over for miljøforstyrrelser samt over for visse særlige byrdefulde former for arbejdstilrettelæggelse som f.eks. akkordarbejde, samlebandsarbejde eller arbejde, som foregår i en forudfastsat rytme;

det er vigtigt, at der foretages helbreds kontrol ved begyndelsen af arbejdet om natten og med regelmæssige mellemrum derefter, at arbejdstagerne informeres om, hvorledes de kan forebygge, reducere eller undgå negative virkninger af natarbejde, samt at der gives natarbejdere mulighed for at blive overført til dagarbejde, hvis deres helbred gør det nødvendigt;

der bør tages behørigt hensyn til karakteristiske træk ved hvileperioder og visse aspekter i forbindelse med tilrettelæggelse af nat- og skifteholdsarbejde, som specielt vedrører arbejdets sæsonmæssige karakter eller visse aktiviteter, eller som skyldes særlige situationer, der er tidsbegrænsede; der bør samtidig gives tilsvarende beskyttelse til de berørte arbejdstagere;

ændringer i arbejdsmønstreret, navnlig forandringer i arbejdsrytmen, kan påvirke de berørte arbejdstageres arbejdsbyrde og dermed være skadeligt for deres sundhed og sikkerhed; det er derfor nødvendigt at tage hensyn til disse faktorer, når arbejdsmønstreret ændres;

dette direktiv dækker kun visse væsentlige aspekter i forbindelse med tilrettelæggelse af arbejdstid, som betragtes som værende særlig vigtige, når det drejer sig om arbejdstageres sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen —

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

AFSNIT I

Anvendelsesområde og definitioner

Artikel 1

1. Dette direktiv finder anvendelse på daglige, ugentlige og årlige hvileperioder og på visse aspekter af nat- og skifteholdsarbejde.

2. Bestemmelserne i direktiv 89/391/EØF finder fuldt ud anvendelse på de i stk. 1 nævnte områder, jf. dog skærpede og/eller specifikke bestemmelser i nærværende direktiv.

Artikel 2

I dette direktiv forstås ved:

- 1) *arbejdstid*: antal arbejdstimer som fastsat i lovgivning, kollektive aftaler/virksomhedsaftaler eller individuel ansættelseskontrakt, hvorunder den ansatte står til arbejdsgiverens rådighed på arbejdspladsen
- 2) *hvileperiode*: enhver periode efter udførelse af det normale daglige eller ugentlige arbejde, hvor den ansatte ikke står til arbejdsgiverens rådighed
- 3) *natarbejde*: ethvert arbejde, som udføres gennem en periode på ikke mindre end syv på hinanden følgende timer mellem kl. 20.00 og kl. 9.00
- 4) *skifteholdsarbejde*: en form for arbejdstilrettelæggelse, hvor arbejdstagerne afløser hinanden efter en bestemt tidsplan; dette arbejde kan omfatte roterende eller successive skiftehold og være diskontinuerligt eller kontinuerligt
- 5) *natarbejder*: en ansat, som udfører natarbejde, enten i skiftehold eller på anden måde efter et fast mønster
- 6) *skifteholdsarbejder*: en ansat, som er opført på en liste over hvem, der indgår i skifteholdsarbejdet.

AFSNIT II

Daglige, ugentlige og årlige hvileperioder

Artikel 3

Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at den daglige hvileperiode med elleve på hinanden følgende timer inden for en 24-timers periode overholdes.

Artikel 4

Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at der inden for hver periode på syv døgn er en minimumsperiode på en dags hvile i gennemsnit, som følger umiddelbart efter den i artikel 3 fastsatte daglige hvileperiode, der udregnes over en referenceperiode, der ikke overstiger 14 dage.

Artikel 5

Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at alle arbejdstagere kan få en årlig ferie med løn for en minimumsperiode; bestemmelser om varighed og opsplitning fastsættes i overensstemmelse med national praksis.

Artikel 6

Udførelse af overarbejde må ikke berøre de i henhold til artikel 3 og 4 fastsatte hvileperioder.

AFSNIT III

Natarbejde, skifteholdsarbejde og arbejdsmonstre*Artikel 7*

1. Det normale antal arbejdstimer for natarbejdere må i gennemsnit ikke overstige otte timer inden for en 24-timers periode udregnet over en referenceperiode, der ikke overstiger 14 dage, hvori de udfører natarbejde.

2. I tilfælde af skifteholdsarbejde, hvori der indgår natarbejde, er det ikke tilladt at arbejde i to på hinanden følgende fuldtidsskift.

3. Med forbehold af stk. 1 må der ikke udføres overarbejde af natarbejdere umiddelbart før eller efter en daglig arbejdsperiode, som omfatter natarbejde i særligt risikofyldte erhverv eller erhverv, der kræver betydelig fysisk eller psykisk indsats.

4. Ved placering og fastsættelse af den samlede længde af pauser for arbejdstagere i roterende holdskift og for natarbejdere skal der tages hensyn til de større krav, der er forbundet med sådanne arbejdsperioder.

Artikel 8

1. Ansatte, som fast indgår i arbejdstidsordninger, der indebærer natarbejde, er berettigede til en helbredskontrol uden omkostninger for dem, inden de begynder denne form for arbejde, og derefter med jævne mellemrum.

2. Når en natarbejder lider af helbredsmæssige problemer, som anerkendes som værende forbundet med den kendsgerning, at han udfører natarbejde, skal han snarest muligt overføres til dagarbejde, som passer til ham.

Artikel 9

Arbejdsgivere, som regelmæssigt anvender natarbejdere, skal i god tid informere den myndighed, hvorunder sundhed og sikkerhed henhører.

Artikel 10

Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at der for natarbejdere og arbejdstagere i roterende holdskift forefindes et beskyttelsesniveau for sundhed og sikkerhed, som svarer til det mere krævende arbejde, de udfører. Arbejdsgiveren skal sørge for, at beskyttelses- og forebyggelsesfaciliteter er til rådighed eller er tilgængelige på alle tidspunkter.

Artikel 11

Medlemsstaterne skal sørge for, at arbejdsgiverne træffer de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at der ved

ændringer i arbejdsmonstret og afhængig af arbejdets art tages hensyn til sundheds- og sikkerhedsmæssige krav, navnlig hvad angår pauser i arbejdstiden.

AFSNIT IV

Afsluttende bestemmelser*Artikel 12*

Bestemmelserne i artikel 3, 4 og 7 kan fraviges:

- 1) i tilfælde af force majeure eller ulykke, eller hvis der er overhængende fare for ulykke, forudsat at der ydes tilsvarende kompenserende hvileperioder til de berørte arbejdstagere
- 2) hvor den sæsonmæssige karakter af det udførte arbejde eller særlige træk ved visse aktiviteter eller usædvanlige situationer, som er tidsbegrænsede, objektivt er i strid med nævnte bestemmelser, på betingelse af at der ydes tilsvarende kompenserende hvileperioder inden for en referenceperiode, som ikke overstiger seks måneder
- 3) i tilfælde af kollektive aftaler, som er indgået mellem arbejdsgivere og arbejdstagerrepræsentanter på passende niveau, om fastsættelse af et sæt bestemmelser vedrørende tilpasning af arbejdstiden til virksomhedens specifikke forhold, herunder daglige og ugentlige hvileperioder samt nat- og skifteholdsarbejde, under forudsætning af at der med hensyn til ovennævnte punkter ydes tilsvarende kompenserende hvileperioder til arbejdstagerne inden for en referenceperiode, som ikke overstiger seks måneder.

Artikel 13

Bestemmelserne i dette direktiv berører ikke andre specifikke bestemmelser, som måtte vedtages af Fællesskabet.

Artikel 14

Medlemsstaterne efterkommer dette direktiv senest den 31. december 1992 ved at sætte de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft eller ved at sørge for, at arbejdsmarkedets parter træffer aftale om de nødvendige bestemmelser, uden at dette berører medlemsstaternes forpligtelser til at nå de i henhold til dette direktiv krævede resultater.

De af medlemsstaterne i henhold til stk. 1 vedtagne bestemmelser skal indeholde en udtrykkelig henvisning til dette direktiv.

Medlemsstaterne underretter straks Kommissionen om de i henhold til dette direktiv truffene foranstaltninger.

Artikel 15

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.